

صدای انقلاب

از قلب اروپا شنیده شد

از پاریسی تا تهران

● شاه تصور می کرد با دور شدن

امام خمینی از مرزهای کشور، هدایت

اعتراضات علیه حکومتش سخت خواهد

شد اما حضور ایشان در قلب اروپا (فرانسه)

در واقع به موقعیت جدید و بین المللی

برای مبارزه با شاه تبدیل شد

عکس: عباس عطار

صدای انقلاب شما را شنیدم

انقلاب و خواسته مردم برای دگرگونی سیاسی در ایران سال‌ها بود که همچون آتش زیر خاکستر ریشه‌های حکومت پهلوی را می‌سوزاند اما آنچه باعث شد این تحول مهم سیاسی به ناگاه شعله ور شود به اعتقاد بسیاری از محققان تاریخ؛ انتشار مقاله توهین آمیز در دی ماه سال ۱۳۵۶ روزنامه اطلاعات بود؛ یادداشتی به قلم احمد رشیدی مطلق که به صورت آشکارا به حضرت امام خمینی و مرجعیت مذهبی در ایران توهین کرد و باعث شروع موج گسترده‌ای از تظاهرات خیابانی شد؛ اعتراضاتی که در شهرهای مختلف با برخوردهای نظامی، امنیتی و خشونت گسترده نیروهای ارتش مواجهه و به شهادت معترضان منجر شد، اعتراضاتی که عملاً تا بهمن سال ۱۳۵۷ دیگر هیچگاه خاموش نشد و سلسله وار ادامه پیدا کرد آن هم تحت عنوان چهلم شهدای اعتراضات قیلی، در این بین وقایعی همچون ۱۷

ملت ایران علیه ظلم و فساد پیاخاستید. انقلاب ملت ایران نمی‌تواند مورد تأیید من به‌عنوان پادشاه ایران و به‌عنوان یک فرد ایرانی نباشد.... من حافظ سلطنت مشروطه که موهبتی است الهی که از طرف ملت به پادشاه تفویض شده است هستم و آنچه را که شما برای به‌دست آوردنش قربانی داده اید، تضمین می‌کنم که حکومت ایران در آینده

براساس قانون اساسی، عدالت اجتماعی و اراده ملی و به دور از استبداد و ظلم و فساد خواهد بود...» اما شاه زمانی این حرف‌ها را زد که شعله‌های انقلاب مردم دیگر خاموش شدنی نبود. شهرهای مختلف ایران از تابستان ۱۳۵۷ (به‌خصوص از شهرپور) تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ هر روز شاهد اعتراضات گسترده مردمی بود؛ مبارزات سیاسی که با نه کشور خیلی سریع فراهم شود.

اعتصابات کارگران صنوف مختلف از جمله کارکنان شرکت نفت و بازاریان همراه شد و عملاً حکومت شاه را به زمین زد و اقتصاد را فلج کرد. همین اعتراضات بود که شاه را مجبور کرد ۲۶ دی ماه به همراه نزدیکانش کشور را برای همیشه ترک کند و زمینه‌های پیروزی انقلاب با بازگشت امام خمینی به کشور خیلی سریع فراهم شود.

امام خمینی علاوه بر اینکه به نهضت وقوع انقلاب در بهمن ماه سرعت بخشید به ناگهان این حرکت سیاسی را در کانون توجه جهانی قرار داد و باعث شد دیدارهای یاران انقلاب و دیدارهایشان برای برنامه‌ریزی‌ها راحت‌تر انجام شود. مهندس مهدی بازرگان در این مورد می‌گوید: «مهاجرت امام خمینی به پاریس راهگشای مؤثری برای ملاقات‌ها و مذاکرات و اقدامات شد.»

صدای انقلاب از قلب اروپا

شاه تصور می کرد با دور شدن امام خمینی از مرزهای کشور، هدایت اعتراضات علیه حکومتش از سوی امام خمینی سخت خواهد شد اما حضور ایشان در قلب اروپا (فرانسه) در واقع به موقعیت جدید و بین‌المللی برای مبارزه با شاه تبدیل شد. در مدت ۴ ماه حضور امام خمینی در پاریس، روستای کوچک نوفل لوشاتو به مهم‌ترین مرکز بیان دیدگاه‌های امام خمینی و همراهان او بدل شد و در واقع نه تنها اعتراضات ایران از این روستا هدایت می‌شد بلکه صدای انقلاب هم به جهان مخابره می‌شد. در این ماه‌ها امام خمینی در دیدارهای متعدّدشان با فعالان سیاسی خارجی و البته نمایندگان رسانه‌های بین‌المللی و گفت‌وگوهای خبری علاوه بر بیان استراتژی و اهداف انقلاب؛ از فشارهای سیاسی، خفقان و ظلم شاه می‌گفتند و اینگونه بود که در واقع پاریس به مرکز ترویج انقلاب بدل شده بود. تنها در دو ماه ابتدایی حضور امام خمینی در پاریس، ایشان با خبرگزاری‌های فرانسه و آسوشیتدپرس، روزنامه گاردین، ایستگاه‌های رادیو تلویزیونی از کشورهای فرانسه، آلمان، اتریش، لوکزامبورگ، سوئد، یونان و خبرنگارانی همچون مایک والاس از سی‌بی‌اس‌گفت و گو کردند. سفر

تابستان سال ۱۳۵۷ مبارزات سیاسی علیه محمد رضا شاه هر روز گسترش بیشتری پیدا می کرد و همین موضوع باعث شده بود که حکومت پهلوی به نحوی به‌دنبال دور کردن حضرت امام خمینی از مرزهای ایران (که آن زمان در نجف تبعید بودند) باشد. به همین دلیل در دیداری که بین وزرای خارجه ایران و عراق در نیویورک صورت گرفت؛ تصمیم به اخراج امام خمینی از عراق گرفته شد. روز اول مهر ۱۳۵۷

منزل ایشان در نجف توسط نیروهای بعثی محاصره شد و رئیس سازمان امنیت عراق در دیدار با امام خمینی به ایشان گفت شرط اقامت در عراق دست کشیدن از مبارزات سیاسی علیه محمد رضا شاه است؛ موضوعی که برای امام خمینی مهم‌ترین خط قرمز زندگی بود و همین شد که ایشان مجبور به ترک عراق شدند. اتفاقی که خودشان این گونه درباره آن گفته اند: «...خیال ما هم این بود که به کویت و سپس به سوریه برویم... هیچ برنامه‌ای هم نداشتیم به پاریس برویم. شاید مسائلی بود که هیچ اراده ما در آن دخالت نداشت و هرچه بود - و از اول هم هرچه بود - اراده خدا بود... فقط خواست خدا بود که باید عملی می‌شد.» ۱۳ مهر ماه ۱۳۵۷ امام خمینی به همراه جمعی از همراهان خود از بغداد به سوی پاریس رفتند و روز ۱۴ مهر وارد این شهر شدند و دو روز بعد در منزل یکی از ایرانیان در نوفل لوشاتو (حومه پاریس) مستقر شدند. در ابتدای ورود به فرانسه، نمایندگان کاخ الیزه با ایشان ملاقات کرده و پیام رسمی «ممنوعیت هرگونه فعالیت سیاسی» را ابلاغ کردند اما امام خمینی پاسخی قاطع دادند: «ما فکر می‌کردیم که اینجا مثل عراق نیست. من هر کجا